

Beheersing van blootstelling aan toxische stoffen; hoe ver zijn we?

Ton Spee, Beleidsadviseur arbeidshygiëne en toxicologie, Arbouw, Postbus 213, 3840 AE Harderwijk. E-mail: spee@arbouw.nl

De overheid legt steeds meer de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers als het om arbeidsomstandigheden gaat. Het stellen van de doelen – de 'wat' vraag – beschouwt de overheid als haar domein, maar het bereiken van die doelen – de 'hoe' vraag – is aan werkgevers en werknemers gezamenlijk. Zelfs het stellen van grenswaarden wordt grotendeels tot het domein van werkgevers en werknemers gerekend.

In de bouwnijverheid heeft driekwart van de bedrijven tien werknemers of minder in dienst. In dit soort bedrijven is de directeur meewerkend voorman, boekhouder en acquisiteur tegelijk. Zo'n directeur heeft dus veel meer aan zijn hoofd dan arbeidsomstandigheden en zal weinig tijd hebben om echte innovaties in gang te zetten.

Onder het motto 'samen sterk' hebben werkgevers- en werknemersorganisaties Arbouw opgericht om verbeteren van arbeidsomstandigheden in de bouw, en in het verlengde daarvan terugdringen van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid, te stimuleren. Arbouw heeft in de loop der jaren een flink aantal initiatieven genomen op het gebied van toxische stoffen. Een aantal van die initiatieven is ook geëvalueerd. Te denken valt aan:

- Het Productgroep Informatie Systeem Arbouw (PISA), met veiligheids- en gezondheidsinformatie over ongeveer 4000 bouwmaterialen en bouwproducten;
- Het terugdringen van het gebruik van ammonia en fluorwaterstof in de bouw;
- Het beheersen van blootstelling aan kwartshoudend stof
- Het gebruik van arbovriendelijke ontkistingsmiddelen.

Zo langzamerhand tekent zich een beeld af van wat werkt en wat niet. Als er een minder schadelijk alternatief is voor een gevaarlijke stof, zijn ondernemers in het algemeen wel bereid om dat alternatief toe te passen. De kunst is dan de goede introductie van zo'n alternatief. Als het gaat om organisatorische maatregelen is de praktijk een stuk weerbarstiger. De bouw is sterk output gestuurd. Als een klus wordt geklaard binnen de tijd en het budget en volgens de kwaliteitsspecificaties heeft de individuele werknemer veel vrijheid om zelf te kiezen hoe hij de klus aanpakt. Dat maakt het invoeren van organisatorische maatregelen een stuk lastiger dan in bedrijfstakken met een traditioneel meer directieve aansturing.